

Prologus

Alia similitudo. qz sicut pluebat eis manna d' celo cū trāserūt p' terras. et in trāsitū fuit eis viaticū. ita corp' chusti est nobis viaticū ad terrā p' missionis nostrā. ¶ Quarto. corp' chusti fuit figuratū in hys ionate mela lica. Et p' hoc designat refectio hui' sacre ei' deuota oblatio. et iō figurā sanguinis chusti est vinum ad designādū refectōem. vñ in Latic. ca. pmo. Introduxit me rex in cellā suā. Quinto pfiguratū est p' aquas nā aqua designat oblatōem. vñ Ezechiel. Dibi aqua egredietē. et. Et h' p' ter has figuras alie in scriptur' continent multē tamē he nunc breuiter fuisse cūit p' gñali introductione. ¶ Quācum ad quartū d' q' sacdos volens h' sacm celebrare pmo induit humerale sup caput suum ad benotādū di uinitatē eē circūdatā humanitate. Sed albat cingul' chusti castitatem et sue m'is' ygnitatē demonstrat. Stola circa collum obedientiā chusti designat. Quasula officii diuinū cum castitate designat eē p' h' p' maniculū in manu leua humilitas chusti designat. In trou' p' p' h' ex clamatōem chusti aduētum designat. kyrieleyson misericordiam dei p' h' gurat. Alia in excelsis cāticū angelicū in natiuitate designat. S'z Ep'la Joānis poicatōem et magoy apparitōem designat. Graduale cum alle luya quæsiōnē discipuloy ad chm designat. Euāgeliū chusti p' d'icatōez demonstrat. Credo fidē christianā fidei fcat. Caput nudū sacerdot' me' ram veritatem chusti demonstrat. Sed offertorium fcat q' sicut chust' se obtulit p' nobis in ara crucis. ita nos corp' nostrum ad patendū p' chusto offeramus. et non solum corpus. sed animaz dei imagine in signi tā offeramus in odorem suauitat'. quod fcat numm' quez offerim' qui imagine est insignitus. que imago nummi. imaginē nostre aie h' que dō p' omni sacrificio qd in hac vita offerre pōt maxime est acceptabilis. Si lētium post offertorium chri passionē iude traditōem designat. Eleuatō cruc' eleuatōem respentat. Silētium post eleuatōem chri mortē de positōem chri a cruce designat. Percussio pector' indulgētīaz dñi nri i' se su chri clamorē in cruce. clamāt'. ely. ely. et. Pat' gaudiū resurrectōis p' nunciat. Om' unio p' solatōem discipuloy d' resurrectōe designat. D'ros nes yltime designat orōnes chri in fra p' nobis facce. Ite missa est. benedictōem in die iudicij p' figurat. videlz. Venite benedicti in regnū pat' r' mei. Matthi. xxv.

Queritur

Utrum septem sunt sacramenta in nūero. qz expes ditis p' ouib' generalib' nunc ad q' s' dā quæsiōnes gñales et ad dubia generalia intentio nostra est vertenda. Et quia hic determinatur de sacramentis. idē qz quæsiō p' d'icatā p' uenit ter hic est mouenda. ¶ Et videt pmo q' non. quia tot sunt sacramenta quot sunt yasa gratie susceptiua. h' yas susceptiuum gratie ē tm ynum g' erit tm ynum sacm. Maior patet per m' g' m' sentētiarum. Minor patz qz sola eucharistia est yas g' e. cū ipa includit totum chm doctoz eē auto rem oim' rex. ¶ Scdo sic. tot sunt sacra quot sunt effect' sacramenti. sed effectus sacri sunt solum duo. g' sacramenta erunt tm duo. Maior est nota in iure ybi agitur de sacramentis. Sed minor patet ex quarto sentētiarum. S'z q' solum sunt duo effect' patet. qz sacra ordinata sunt p' p' p'

*Quid designent
vestimenta huius
sacerdotum*

*Explicitio lae
moniarum
Missae.*

*Quæsiō
An septem sint
sacramenta.*

Ras dubia

Act. 11.

Prologus

ter delectōem culpee pene. mō culpa pena tm̄ sunt duo effecti. **¶** Et
¶ Mercio arguitur. plura sunt sacramēta q̄ septē. igit. **¶** An̄. pbatur.
quia oratio elemosyna sunt sacramēta. et non sunt enumerata inf̄ pre
dicta septem. ergo sunt plura. An̄. p̄ p̄ma parte patet. quia illud quod
liberat a penis a culpis hoc est sacramētum. sed missa orō elemosyna
sunt h̄mōi. **¶** Maior patet ex quarto sententiay. etiā minor. quia ele
mosyna extinguit p̄c̄m. sicut aqua ignem. **¶** In oppositū ē Raymū
dus in l̄ra m̄gr̄ in quarto sententiay q̄ ponit eē septē sac̄ra dumtaxat.
Qd̄ etiā rōne pbatur sic. tot sunt sac̄ra quot sunt p̄ctā capitalia. s̄ septē
sunt p̄ctā capitalia. ergo septem sunt sac̄ra. Maior p̄ ex quarto sententi
arum. Minor p̄ p̄ fidem ecclesie. quia d̄ q̄ contra peccati vulnus domi
nus remedia instituit. sed septem sunt peccati vulnera que patēt in hac
dictione saligia. cum vis dicitōis quelibet l̄ra designat vñ d̄ septē peccatis
capitalibus. vñ d̄ mestrita. **¶** Et tibi sit vita semp̄ saligia vita. **¶** Pro cui
dentia questionis rememorandū est quid sit sac̄m. Unde sac̄m put su
pra patuit per m̄gr̄ in sententijs sic dicitur. sacramētum est sacre rei si
gnū. et sedo ibidē d̄ sic. Sac̄m est signum sacre rei s̄ ē inuisibil. **¶** Sed
contra illas diffinitiones instatur sic. nam si p̄ma esset bona sequerēt q̄
imagines sanctorū depicte essent sac̄ra. quod est flm̄ fm̄ oēs doctores sa
cre scripture. sed p̄na tenet. quia sunt signa sacrarum rerum. **¶** Contra
sedam diffinitōem sic instatur. si esset bona sequerēt q̄ eucharistia si esset
sac̄m quod est flm̄. cum sit p̄mum sac̄m in ordine dignitat̄ ex quarto
sententiay. Probatur tamen sequela. quia eucharistia est visibilis res
quia obiectum visus. **¶** Pro illo est notandum q̄ triplex est sac̄m. n̄az
quoddā est significatiuū tm̄. aliud est effectiuū tm̄. sed terciū creatiuum
et effectiuū simul. Nunc ad oppositū d̄. q̄ p̄ma descriptio q̄ non ē defi
nitio sed nōis interpretatio intelligit̄ de sac̄o p̄mo modo. nam tali mo
do res sacras ceterae imagines sanctorū possunt appellari sac̄ra. s̄ tamē
non sunt sacra effectiue. Sed sac̄ra sedo modo dicta in veteri lege habeb
bant in ceremonijs. videlz ante t̄p̄s ch̄rie gratie. Sed terciō mō sac̄m
sumit̄ strictissime. et sic capitur in p̄posito. **¶** Ad rōem autē p̄tra sedam
definitōem habitam negatur p̄na. videlicet. q̄ eucharistia est visibilis res
quod ad effectum. quia alias ibi sensus non deciperetur suum obiectum
quod est flm̄. et de tali sacramento p̄prie habemus fidem. **¶** Istis nota
tis sic conclusio ista. q̄ sac̄ra in sacrosancta ecclesia non sunt plura q̄ septē
Probatur illa conclusio p̄mo sic. quia tot sunt sac̄ra quot sunt vicia eis
opposita. sed talia vicia sunt septem. ergo septē erunt sac̄ra. Maior nota
est ex p̄mo topicoy. Sed minor pbatur. quia omne sac̄m vel est ordina
tum contra peccatū culpe vel contra p̄ctm̄ pene. si contra p̄ctm̄ culpe. s̄
est triplr̄ fm̄ q̄ triplex est culpa. scz. originalis. moralis. et actual. **¶** Contra p̄
mā culpā ordinat̄ baptismus. q̄ sicut p̄ctm̄ originale est peccatū omnīū
peccatoy inceptiue. sic baptismus ipm̄ delens est initium om̄i sacramen
toy. **¶** Contra secundā culpā scz peccatū mortale ordinat̄ p̄fessio oris. S̄z
p̄tra terciā sacramento. Si autē est contra p̄ctm̄ pene hoc est quadruplr̄.
quia talia p̄ctā sunt q̄duplicita. scz in firmitas. ignoraia. malicia. et p̄cu
piscencia. **¶** Contra p̄mum ordinatur sac̄m cōfirmatiōis q̄ est stabilitas

*Ratio dubitandi III
q̄ plura sunt quam
septem*

*Ratio vero statuitur
de numero
sacramentorum.*

*Sacramentum
triplex est.*

2do

Tripliciter est culpa

*Peccatum pene
et quadruplex.*

Prologus

christiane fidei: Contra ignorantiam ordinatur ordo sacramentalis in quo conser-
tetur gratia et scia: Sed contra malitiam ordinatur eucharistia in qua est plenus
tudo gratie et malicie expulsio Sed contra concupiscentiam ordinatur matrimo-
nium. quod est sacramentum illicitas concupiscentias expellens. et licitas permittens
¶ Secundo probatur illa conclusio sic. tot sunt sacra quot sunt finaliter virtutes
et si quod ea inducunt. sed tales virtutes sunt septem. et septem erunt sacramen-
ta. Maior est nota. quia sufficientia sacramentorum est iuxta beatum Iacobum.
Minor sic probatur. baptismus ordinatur in fide. extrema unctio in spe.
eucharistia in charitate. ordo in prudentiam. matrimonium in temperan-
tiam. confessio cum penitentia in iusticiam. et confirmatio in fortitudinem. In
ista materia potest alia oritur dubitatio. videlicet. utrum corpus christi sit nobilissimum
sacramentum. Et arguitur quod non. quia omnis causa nobilior est suo effectu. et ita
est quod sacramentum ordinis est causa corporis christi. et est melius et nobilius sacramentum.
Maior probatur. quia causa dat perfectiorem suo effectu. Minor probatur. quia nullus
non ordinatus potest conficere corpus christi. In oppositum arguitur. quia ut
volunt omnes doctores theologie. et habet in iure quod nihil in sacramentis ma-
ius esse potest quam corpus christi. quia ibi pertinet deus homo. ¶ Deinde tunc
arguitur. quod sacramentum baptismi sit nobilissimum. et hoc sic. illud sacramentum est nobilissimum
us sine quo nullus hominum potest saluari. sed sacramentum baptismi est hominum. igitur
tunc. et. Maior patet ex terminis. Sed minor probatur. quia nullus homo potest
intrare regnum celorum sine baptismo. sed tamen sine corpore christi adhuc possunt
aliqui intrare in regnum celorum. ut patet qui moriuntur infra septimum annum
vel adhuc citra. videlicet interim quod non sint preceps rationis. Item videtur quod sacra-
mentum penitentiae quod continetur in se cordis puritatem in oris confessione et ceteris
satisfactionem sit nobilissimum baptismate. quia illud quod delet peccatum actuale est
baptismus originale. ergo sacramentum penitentiae sacramento baptismi est nobilissimum.
¶ Tertio arguitur quod sacramentum confirmationis sit dignissimum. quia illud est
dignissimum sacramentum quod fertur a digniori ministro. sed sacramenta confir-
mationis est hominum. igitur. et. Maior probatur. quia dignitas sacri dependet a dignitate
ministri: Minor probatur. quia sacramentum confirmationis confertur ab episcopo.
quia simplex sacerdos non potest confirmare. ¶ Pro solutio argumentorum diligenter
et notanda una distinctio bona de dignitate sacrorum. videlicet. unum sacramentum
est nobilissimum et dignius alio septem modis. Primo quantum ad rem ad effectum
et sic baptismus est dignius sacramentum. quia delet omnem culpam et penam quod non facit
aliud sacramentum. Secundo. sacramentum dicitur esse dignius quantum ad ministrum et quantum
ad eorum materiam. et sic confirmatio est sacramentum dignissimum quia solus presul
potest conferre huiusmodi. Et eius materia est nobilissima. videlicet balsamum et olium
olivae. Tertio sacramentum dicitur dignius in quantum constituitur a gradu dignitatis ex
parte recipientis. et sic sacramentum eucharistie est dignius. unde dicitur in iure nihil in sacramen-
tis maius nisi in quo pertinet deus et homo. Quarto sacramentum dicitur dignius in quantum
per ipsum offensum diuine maiestatis magis placatur. et sic penitentia est dignius et
nobilissimum sacramentum. quia infinita peccata mortalia delentur per penitentiam et non per aliud sa-
cramentum. Quinto in quantum causat unionem in mente et in corde ratione significatione
sui. et sic minister in omni est nobilissimum et dignissimum omnium sacrorum quia nobilissimum

*Rationes et dubitantes
quodcumque sacramentum
sit nobilissimum et
dignissimum.*

*Unum sacramentum
est dignius alio
septem modis.*

Prologus

Alia figt. vno em inter spofum & fofas vt vnone hūane nature cū xpo
Otia significat vnone chūsti cū ecclesia qz ficut mafculus vnū femine
fic fofus chūstus vnūtur fūe ecclefia. O tiam fctm: onē anime brē cum
deo in etna beatitudine fed nullū aliud facm talia ft. g est nobiliffimū
¶ Sexto vnum facm dicitur nobilius & dignius rōe pntivel ratione
pmissionis patrie celestis. & fic extrema vnctio est nobiliffimum. qz rele
uat infirmitatē mētis: corpis. nā legitur in fcriptura qd apli vngabant
infirmos fagro oleo: curabant vndiqz etiā corpali. ¶ Septimo vnum
facm dicit dignus alio quātum ad prudentiam ministri. et fic ordo est
nobiliffimū facm. quia folū prudētēse fapientes funt ordinādi. ¶ Per h
ad rōnes principales. ad pmā trāseat maior: fed negat minor. Et ad pba
tōem dī. licet eucharistia pntet totum chūstum essentialit. tū non cōti
net ipm causaliter. quia adhuc in alijs facris p infusione gratie p causa
ri. & fic quodammodo funt pluravala formalr grē fufceptiua. ido etiam
plura erunt sacramenta. ¶ Ad scđam dī q effect⁹ facm tripliciter capi
unt. ¶ Ino mō generaliffime. & fic funt tm duo. fcz. delere culpā et delere
penā. Scđo capiunt in esse fbalterno. & fic funt septem. Tercio capiunt
in esse specialiffimo. & fic funt multiplices. & hec est distinctio fanch. Ho
me super quartū fententiay. O t p hoc rōdet ad rōem. qz si maior intelo
gitur de effectibus pmo mō. tūc pcedet minor. Si aut intelligit de ef
fectibus scđo mō tunc pcedit maior: & negatur minor. Si aut tunc mō
do. fic totum est fctm. ¶ Ad tertiā rōem dī. qz h missē ofonēse elemofy
ne deleat nra pēla rōne meriti & hūilitatis. tamen cū nō sint alicui⁹ grē
collatue. tunc non erunt fctra. Sed diceret quis. tūc hūilitate deuor
tio essent etiā fctra. Respondetur qz non. quia non funt visibiles forme.
& fic non conuenit eis definitio fctri. O t tm de prima questione.

Querit secundo. Vtrū ius canonicū a lege et ab euāgelic et
a fanchis patrib⁹ institutū fit hic fbiectū. ¶ Et arguit pmo qz nō: qz illd
qd subī eī in decretis h nō est fbiectū hui⁹ sciētie. fcz ius canonicū ē hmoi
igit. rē. Maior pz. qz dist ncte sciētie requirūt distincta fbiecta. vt pz fctio
de aia: Sed minor pz in decretalib⁹. ¶ Scđo illd qd non pdicatur de oi
bus in aliquo libro pntentis. hoc non est fbiectū hui⁹ libri. Sed ius cano
nicū non pdicat de omib⁹ pntentis in alio libro g non est hic fbiectū. Ma
ior est nora de se. Minor aut pbat: quia hic tractat de vlturis furtis & rap
pinis. de qbus ius canonicū nō pdicat. ¶ Tercio arguit. fbiectū alicui⁹
libri est eternū. sed ius canonicū nō est eternū. ergo non est fbiectū. Ma
ior declarat pmo posteriorū. Sed minor pbat: qz iura canonica p papas
sunt instituta. ipi at pape nō fuerūt ab etno. igit. rē. ¶ Pro euidētia qd
nis ē notāō. qz duplex ē fbiectū qntū h fuffit. fcz fbiectū pdicatōis: & est
qd pdicat d oib⁹ p fiderat in aliq scia. Aliud ē fbiectū attributōis: & illd ad
qd oia p fiderata in illa scia hnt attributōem. ¶ Isti notat⁹ fit h pclusio.
ius canonicū nō ē h fbiectū pdicatōis. qz si fic fequeret qz officū misse rap
pina & furti nō eēt d eē libri. nis ē fctm. pbat⁹ tamē pleqntia. quia ius
canonicū non potest vere & affirmatiue de p fdictis pdicari vt parz d se.

*Solutio pncipalis
trium Rationū
de mōro sacra:
mentorū.*

*Effectus sacm tribus
tripliciter capiunt⁹*

Canonica...